

MEDLEMSBLAD

Nr. 153

Juni 2017

Plassen Solvin på søndre Austmarka har stått ubebodd i over 40 år. For 100 år siden etablerte Augusta og Sigvard Guneriusen seg her. Et av barnebarna, Kari Bondeson, skildrer her i bladet over to artikler hvordan Augusta måtte slite som enke og eneforsørger med 10 barn og uten offentlig støtte. Les første del side 6. Foto: Bjørg Aulie.

Innhold

Nytt fra laget	2
Gussi Solvin	6
Konfirmanter 1949	17
Marta Haugen	20
Referat fra årsmøtet	26
Der det er hjerterom	29
Etterlyser slekt	30
Amerika-besøk	31
Nordre Flotberget	32
Godt sagt	34
Austmarka-nytt	35

Nytt fra laget

Nye medlemmer

Roger Engelstad, Kongsvinger. Ellen Marie Karlsson, Åmotfors. Janine Nordby, Austmarka. Fredrik Brunzell, Malnø. Rolf Wangen, Kongsvinger.

Gaver til laget

Fra Rune Haugen: Takrenner og oppheng til låven i Orala. Også fra Jan Myhrvold har vi fått noen takrenner pluss ovnsrør til Orala. Fra Hans Raassum: To badstu-termometre. Hjertelig takk for gavene.

På jakt etter termometer

Gradestokken vår i røykbadstua på tunet var kjøpt inn som badstutermometer. Likevel tålte den ikke varmen da den kom til 90 grader C. En av våre badere, Kjell Petter Pettersen, tok på seg oppgaven å kjøpe nytt termometer, da han er ofte i Oslo. Men slike termometre var ikke lett å få tak i. Til slutt fikk han hjelp av kona, Christina Foss,

som søkte på nettet og til slutt fant en nett-butikk, Hytte og Bolig A/S. Kjell Petter kom i prat med innehaveren på telefon og fortalte at de skulle ha termometeret i ei røykbadstue. Hytte og Bolig-mannen visste også om ei røykbadstue; den lå på Austmarka. Altså den samme badstua som trengte termometer! Mannen i nettbutikken het Hans Raassum, er medlem i historielaget og eier en finnegard på Varaldskogen. Det endte med at han forærte to termometre til laget.

På vandring i Åbogen

Av Åge Sørmoen

Søndag 14. mai hadde vi vandring i sentrum av Åbogen. Været var ikke det beste denne ettermiddagen, men rundt 15 interesserte fulgte Gunnar Bakken fra det forholdsvis nye Bygdehuset til det nedbrente Folkets hus i bakken opp mot Kongetorp.

Åbogen var det administrative senteret for Vinger og Eidskog fra de var én kommune i 1837 og ei god stund etter at de skilte lag i 1859-60. I Ulriksfoss sto det 11 større bygninger, og herfra ble Vinger og Eidskog administrert. Ved Ulriksfoss var det vannkraft til forskjellig industri, som mølle, sag, stamp, spritproduksjon osv. Der ble det til og med laget og utprøvd elektriske motorer så tidlig som på 1860-70 tallet ifølge Gunnar Bakken. I Korskjølen nedre holdt sorenskriveriet til. Så tidlig som rundt 1780 hadde generalforstammet sete på nordre Pramhus. Dets hovedoppgave var å sørge for at skogsdriften i indre deler av Østlandet skjedde i forsvarlige former så ikke skogen ble uthogd. Ellers ble det utvunnet kvarts i graver på Bråtas eiendom. Kvarts ble brukt i glassproduksjonen. Det var glassverk på Eda, men kanskje hadde det vært et i Åbogen også? I allfall var det en i Åbogen som hadde tittel glassverksmester.

Ytterligere fart i utviklingen ble det da jernbanen kom til Åbogen i 1864-65. Ei tid var Åbogen stasjon landets største når det gjaldt godsmengde. Dette skyldtes i høy grad skogsvirket fra Austmarka. Det gikk hester i skytteltrafikk med plankelass fra Kiærsaga, 100-150 om dagen. Det dukket opp flere foreninger, kafé, gjestgiverier, bakeri osv.

I Åbogen ble det også bygd opp sagbruk og høvleri som var blant de mest moderne i distriktet.

I dag er eventyret med forretninger og industri i Åbogen over – iallfall for denne gang. Det store sagbruket er dekket med lauvskog, og forretningsbyggene er omgjort til boliger.

Åpen dag på Holmby skole søndag 30. juli

Holmby skole fyller i år 100 år, og i den anledning inviterer vi alle interesserte til åpen skole søndag 30. juli fra kl. 12 til 15. Kanskje er det noen av dere som har gått der, som gjerne vil se igjen gamle tomter. Og kanskje noen har lyst til å høre hvordan det var å gå på en slik liten grendeskole. Det blir servering av kaffe og vafler – og høyst sannsynlig litt musikalsk underholdning.

Hilsen Georg Reiss og Lene Brekken.

Austmarka Marken lørdag 12. august

Programmet er ennå ikke fastsatt, men som vanlig blir det mange salgsboder og aktiviteter av en rekke slag. Plutselig kan det dukke opp noe nytt, så møt opp til en trivelig dag. Spørsmål om boder kan rettes til Thor Bråthen telefon 913 88 286 og andre spørsmål kan rettes til Rolf Amundsen telefon 993 95 700.

Olav Johnsbøen, den fjerde mann

I forrige nummer av medlemsbladet hadde Torunn Nygård et bilde av fire unge karene på Austmarka som var ivrige motstandsmenn under krigen. I bildeteksten er de nevnt fra venstre: Olav Hustveit, Odd Gjerstad, ukjent, Åge Bredvold.

Arne Gunnarsbråten kjente raskt igjen den ukjente. Det var hans lærer ved Karterudseter skole i flere år, Olav Johnsbøen.

Lokale motstandsfolk på Austmarka under krigen. Fra venstre: Olav Hustveit, Odd Gjerstad, Olav Johnsbøen og Åge Bredvold.

Trivelig Orala-vandring

Hele 90 personer deltok på vandring søndag 28. mai. Start og mål var i Orala, og Rolf Amundsen guidet mengden til Vikar, Ampiansbråten, Abborhøgda og Orala, der grillmat ventet sultne og varme tinnmere. Vandringen ble vellykket takket være god guiding og forarbeid av Rolf, og flinke medhjelpere med mat og tilrettelegging.

Forsamlingen får informasjon om Vikar av Rolf. Foto: Elin Larsen.

GUSSI SOLVIN 1894 – 1975

Av Kari Bondeson

For hundre år siden, i 1917, giftet min mormor Augusta Emilia Andersdotter, 1894 -1975, seg med Sigvard Guneriusen, 1891-1934, og flyttet fra Eda til Vinger. Sammen bygde de opp småbruket Solvin i skogen på Søndre Austmarka.

Sigvard døde i 1934. Gussi, som hun kalte seg, ble da alene med ni barn. Fire måneder senere fødte hun ett til. I en tid uten offentlige støtteordninger satte tap av hovedforsørger de etterlatte i en meget kritisk situasjon. Mange familier opplevde å bli splittet under tilsvarende omstendigheter og/eller ble avhengig av fattigforsorgen. På Solvin klarte de å unngå dette. I dag kan vi bare undre oss over hvordan de fikk det til.

Gussi levde på Solvin til 1975.

Ungdomsbilder av Augusta Emilia og Sigvard.

Barndom og oppvekst i Eda 1894 - 1913

Augusta Emilia Andersdotter ble født på småbruket Nyback i Hovildsrud den 7. desember 1894. Hun ble døpt 30. januar 1895 i Eda kirke med naboer som faddere. Faren var svenske Anders Nilsson, 1859 -1929 og moren var norske Karin Martinsdatter Fossum 1864-1933. Nyback var farens barndomshjem og lå bare noen få hundre meter fra grensen til Norge. Kort tid etter at Augusta Emilia var født,

kjøpte **Anders Nilsson** nabobruket **Åsen** av sin svigerfar og familien flyttet dit, mens **Nyback** ble overtatt av hans søster og hennes familie.

Anders Nilsson og **Karin Martinsdatter** fikk i alt ni barn. Da **Augusta Emilia** kom til verden, hadde hun tre søsken: **Beda Kristina**, f. 1885; **Nils Adolf**, f. 1888 og **Martin Vilhelm**, f. 1889. Senere fikk hun fem søsken til: **Julia Eleonora**, f. 1896; **Thyra Sofia**, f. 1898; **Oskar Gotfrid**, f. 1901; **Karin Linnea**, f. 1904 og **Karl Edvin**, f. 1910.

Foruten å drive jordbruk arbeidet **Anders Nilsson** som skredder, slik også hans far hadde gjort. I tretti år drev han også som postombærer mellom **Hovildsrud** og **Charlottenberg**, først gående, så til hest og til sist med bil. Han skal ha likt å lese og likt å synge for barna.

Fra **Åsen** var det kort vei til barnas morfar og mormor på **Fossum**, smeden **Nils Andersson Løv** og **Berthe Mathisdatter**. I **Gussi Solvins** nedskrevne erindringer om sitt liv, Minneoppgave for eldre, 1964, forteller hun at hun ofte var på besøk hos disse. Her var hun med mormoren for å sanke mat til kuene hennes. Hun husket også hele livet at hun en gang som liten fikk hun lov til å overnatte i en koi, der farfaren brente kull til smedarbeidet.

Som barn flest måtte søsknene på **Åsen** tidlig lære seg alle de praktiske arbeidsoppgaver som trengtes på småbruket. I tillegg til å stelle dyr og lage mat, måtte jentene lære å klippe, spinne og veve ull og å dyrke, tørke og behandle lin. Hvert år hadde de en linåker på **Åsen** for å få materialer til skjorter, sengeklær, duker og gardiner. Brød stekte de i en bakerovn som hadde plass til hele 18 «svenskkekaker» på en gang. Ettervarmen etter steking ble brukt til å tørke lin. Det aller meste av det de trengte, måtte familien produsere selv. Dagene var derfor travle både for foreldrene og barna, men hver kveld hadde de, slik det var vanlig, en rolig stund i mørket, en «skumringstime» rundt

kjøkkenovnen til prat. For alle var det godt med denne hvilen. Fordelen med den var ellers at de da sparte parafin til lampene.

Bibelkunnskap var viktig for datidens barn. Foreldrene på **Åsen** lærte sine sønner og døtre en del viktige bibelvers hjemme og sendte dem til søndagsskole allerede før de begynte i den ordinære skolen. **Gussi** forteller i sine erindringer at den som plikttoppfyllende deltok i søndagsskolen fra småbarnsalder og til konfirmasjonen, ble belønnet med en Bibel, som de kunne ta med seg til bruk videre i livet. I hjemmet var det klar forskjell på søndag og hverdager. For å holde hviledagen hellig, skulle man unngå å utføre så mye arbeid som mulig og for eksempel ikke bruke saks.

Augusta Emilia ble innskrevet i folkeskolen den 15. februar 1902, da hun var syv år gammel. Skolen varte seks år, og undervisningen foregikk fra februar til juni, hver dag unntatt lørdag-søndag, fra kl. 09 til 16. På tirsdag og torsdag hadde de håndarbeidsundervisning etter vanlig skoletid. Skoleveien fram til **Hovildsrud** skole var bare ca. 400 meter lang. Læreren, **Klara Vilhelmsen**, kjente hun fra hennes besøk på **Åsen**. Av **Gussis** Minneoppgave virker det som om hun var meget glad i sin lærerinne. Ikke bare drev denne undervisning i de vanlige skolefagene, men som «friluftsmenneske» lærte hun også sine skolebarn å elske naturen. Hun tok dem for eksempel med på turer til skogs for å plukke sopp eller komme til en høyde der de kunne se hele tre kirketårn. Til skogs dro de også den 6. mai hvert år for å feire «**Gökotta**», en gammel svensk tradisjon. Da samlet de seg ved skolen kl. 05 om morgenen, og så dro de med båt over to små sjøer. På en slette i skogen gikk de i land for å høre gjøken og plukke blåveis. Der spiste de også nisten sin og lekte «folklekar» som læreren lærte dem. I skoledagens timelange middagspause tok **Klara Vilhelmsen** om sommerne med seg barna ned til sjøen **Flaen**, som lå like nedenfor skolen, og lære dem å svømme. I skolestuen kunne hun nok være streng mot de som ikke kunne sine lekser, men dette var nok ikke noe aktuelt problem for **Augusta Emilia**, som var svært glad i å gjøre skolearbeid. Hennes

skrivebok ble endog utstilt på kateteret i friminuttene for at de andre skulle se hvordan en rettskrivningsbok uten skrivefeil så ut. Da hun sluttet i Hovildsruds folkskola i juni 1908 fikk hun et «Betyg öfver afgangsexamen» der de fleste karakterene var «Med utmärkt beröm godkänd». Hennes flid og hennes oppførsel hadde vært «Mycket god». Hun forteller i sitt erindringskriv at hun felte mange tårer den dagen skolegangen var over.

Klara Vilhelmson var, ifølge hennes ivrige elev, en sterk kristen, som stimulerte **Augusta Emilias** egen gudstro og lærte henne mye som hun aldri glemte. Presten i Eda kom hvert år på «Husförhör» i hjemmene i Hovildsrud, og alle fikk da sine kristendoms-kunnskaper vurdert. Han var nok ifølge notatene i «Församlingsboken» ikke spesielt imponert over prestasjonene til **Anders Nilsson** og **Karin Martinsdotter** og deres eldste barn på Åsen. Men kristendoms-kunnskapene til **Augusta Emilia** og **Julia Eleonora** hadde han ikke noe å utsette på. De var på topp.

I februar 1909 begynte konfirmasjonsundervisningen. Det var over to mil til Eda kirke, så om vinteren gikk konfirmantene fra Hovildsrud til Charlottenberg dagen før undervisningen skulle foregå. Dagen etter gikk de tilbake etter timene med presten. Da våren kom, gikk de fram og tilbake på samme dag, en tur på nesten fem mil. Til selve konfirmasjonen den 4. juli fikk **Augusta Emilia** sin første kjøle av kjøpestoff, men skoene var hjemmelagde på Åsen. I «Församlingsboken» kan vi se at **Augusta Emilia Andersson** fikk beste karakter, A, en karakter som bare ble ca. 1/6 av konfirmantene til del. Presten i Eda, som angivelig ikke hadde egne barn, skal etter **Julia Eleonoras** konfirmasjon i 1911 ha kommet til Åsen for å tilby de flinke jentene å låne penger av ham slik at de kunne få videre utdanning og bli lærerinner. For **Augusta Emilia**, som hadde vært så glad i skolen, må dette ha vært svært attraktivt. Hennes mor, **Karin Martinsdatter**, skal imidlertid ha takket nei til prestens tilbud til jentene. Vi hørte aldri min mormor beklaget det livet hun fikk, men selv i høy alder uttrykte hun sorg over den muligheten som hun herved hadde gått glipp av.

Nå var det nok ikke så lett å være **Karin Martinsdatter** heller. I 1908 hadde sønnen **Nils Adolf** emigrert til Amerika, og i 1911 dro **Martin Vilhelm** også. Også eldstedatteren **Beda Kristina** hadde flyttet ut. Hvis også **Augusta Emilia** og **Julia Eleonora** skulle forsvinne, ville foreldrene bare sitte igjen med barn i alderen ett til 13 år, dvs. ha lite arbeidskraft igjen til gårdsarbeidet. I stedet for å gå på lærerinnese-minar, måtte således de to eldste gjenværende jentene kjøre gjødsel på Åsen og hjelpe faren med å sage ved. Forlystelser skal det ha vært lite av. Dog hadde morfar, smeden på Fossum, smidd skøyter til Åsen-barna som de kunne bruke når det var is på vannet. **Augusta Emilia** og **Julia Eleonora** var etter konfirmasjonen dessuten store nok til at de i blant kunne treffe andre ungdommer i nærheten langs landeveien.

Årene i Oslo 1913 – 1917

Ca. 1913 hadde **Augusta Emilia** tjent seks kroner på å plante skog. Hennes far spanderte togbillett, og med sin opptjente kapital dro hun av gårde til Kristiania for, som hun selv skriver i sine erindringer, å se om det var noe nytt å lære ute i verden. Der ble hun i 2 ½ år. Også **Julia Eleonora** kom dit. **Augusta Emilia** kjente andre som arbeidet på Akers Sykehus og pleiehjem, og der fikk hun også selv plass. Først var hun «avdelingspike», deretter «oppvartningspike» for leger og sykepleiere og til sist «underkokke». Etter endt arbeidsdag kunne hun og de andre jentene hygge seg med håndarbeid. Det hendte at de tok seg en tur til St. Hanshaugen for å se på dyrene som var utstilt der, men siden trikketuren kostet 10 øre hver vei, pleide de vanligvis å spasere dit. Lønnen var jo ikke stor. I den første posten fikk hun 18 kroner pr. måned, i den siste 25. Imidlertid kostet hun på seg en fin kåpe fra forretningen til Gunerius Pettersen i Storgaten. Den var dyr, 18 kroner, men til gjengjeld var kvaliteten så fin at hun en del år senere kunne sy den om til sin eldste datter da denne begynte på skolen. I april 1916 fikk

hun en blindtarmbetennelse og måtte slutte i sitt arbeid på sykehuset. Kjøkkenbestyrerinnens attest derfra forteller at **Augusta Andersson** hadde vært rask og villig i sitt arbeid.

Fra tiden i Kristiania 1913 – 1917.

Fra venstre: Anders Nilsson, Julia, Gussi og Sigvard.

I tre måneder ble hun på Åsen etter sin blindtarmoperasjon. Da traff hun igjen **Sigvard Guneriusen** fra Austmarka, sønn av **Gunerius Martinsen Brødbølmoen**, 1859 - 1922, og **Berthea Larsdatter Haakerudrønningen**, 1858 -1915. Hun var blitt kjent med ham før hun dro til Kristiania. Nå utviklet forholdet seg til noe mer enn vennskap, og det endte med at de forlovet seg sommeren 1916. Etter rekonvalesensperioden dro **Augusta Emilia** tilbake til Kristiania og fikk denne gangen post som «enepike» hos en kjøpmann på Bryn. Da hun sluttet hos hans familie i august 1917 fikk hun attest på at hun hadde vist seg å være «... en i alle dele tro og paalidelig pike, flink i matlavning og forresten flink i atslags gjøremaal.» Og det heter også om henne at «Paa grund av sin godhed og ærlighed har vi betragtet hende som et medlem af huset.» **Augusta Emilia**, nå kalt **Gussi**, fikk således arbeidsgiverens beste anbefalinger.

Ekteskap 1917 - 1934

Gussi dro hjem til Åsen for, som hun selv forteller, å ta fatt på utstyret. Hun måtte sy seg en brudekjole, og dessuten måtte hun skaffe sengetøy, håndklær og andre nødvendige tekstiler til sitt nye hjem. Den 16. oktober 1917 skaffet hun seg i Eda et «Flyttningsbetyg til utlandet», og den 27. oktober stod bryllupet i Austmarka kirke.

Sigvard var oppvokst i Haakerudhagen som nr. fem av i alt åtte søsken. Ved folketellingen i 1910 arbeidet han som tømmerkjører sammen med sin yngre bror, **Gustav**. Siden eldstebroren **Ole** hadde emigrert ca. 1904, var **Sigvard** sikkert foreldrenes viktigste medhjelper på gårdsbruket. Det fortsatte han trolig å være også etter at **Gustav** dro til Amerika i 1914. **Sigvard** skal ha vært en god jeger og skytter. Vi har ellers hørt at han var en meget snill mann med et rolig og sindig gemytt. Han skal ha vært fāmælt og arbeidsom. Ofte skal han ha nynet eller sunget mens han arbeidet. Dog fant han seg ikke i alt, kunne være streng mot barna hvis det var nødvendig og kunne være sta og ta godt igjen med **Gussi** hvis det oppstod krangel mellom ektefellene.

I den første tiden etter bryllupet bodde **Gussi** og **Sigvard** hos hans far i Haakerudhagen inntil de fikk bygd seg en egen bolig på en del av dennes eiendom. Før jul i 1918 kunne de flytte inn eget hus, dvs. inn i ett rom og kjøkken til å begynne med. Selve huset var større, ca. 85 m², men de to andre rommene ble brukt som vedskjul inntil de fikk råd til å lage disse om til beboelsesrom. Først flere år senere hadde huset fått innvendig panel over alt, slik at det i tillegg til kjøkkenet hadde to stuer og et kammers. Med tiden fikk huset i tillegg en andreetasje. Da Brødbølfoss kraftverk kom i gang i 1921, fikk de elektrisitet også hos **Gussi** og **Sigvard**, til å begynne med 100 watt til belysning. Ca. 1923 skal også fjøs og låve ha vært ferdig. Stallen kom i 1930. **Sigvard** måtte tjene penger som skogarbeider på dagtid, så byggingen måtte foregå på kveldstid siden de ikke hadde råd til å leie hjelp. Han brøt også opp ny jord til dyrking. **Gussi** skal i Charlottenberg ha hørt navnet **Solvin** og

syntes dette var så vakkert at hun begynte å kalle gården det. Dermed ble det etter hvert også deres etternavn.

På Solvin fikk de etter hvert hest, gris, høner, sauer og tre kyr, Krona, Pärla og Lilja. I sitt erindringskriv forteller **Gussi** at de hver høst måtte samle 1500 løvband til mat til sauene for vinteren. I tillegg måtte de også samle seljeløv til kyrne. Det var mest **Gussi** som hadde arbeid med dyrene, særlig om vinteren når **Sigvard** drev med tømmerhogst og tømmerkjøring i skogen. Det var hans arbeid der i tillegg til litt salg av smør og egg som skaffet penger til kjøp av det som ikke kunne fås av gården. De dyrket poteter og grønnsaker, hvete, havre og rug. De pleide også å ha linåker for å dyrke lin til eget bruk. I 1926 fikk de kjøpt eiendommen Vraana fra **Sigvards** bror, odelsgutten **Ole Guneriusen** i Amerika. Ifølge Norske Gardsbruk 1943, skal Solvin ha hatt 35 dekar dyrkjingsjord (sand) og 20 dekar annet jordbruksareal, 150 dekar produktiv skog og 40 dekar annen utmark.

I løpet av 17 år fikk de ti barn. Allerede i 1918 ble **Kåre Bernhard** født. Året etter, i 1919, kom **Gudrun Mary**; i 1921 **Egil Sten**; i 1922 **Svea Alis**; i 1924 **John Henry**; i 1926 **Nora Linnea**; i 1927 **Terje Aron**, i 1929 **Sylvia Karin**; i 1931 **Bjørn Arve** og i 1935 **Lars Sixten**. Det må ha vært svært arbeidskrevende å skulle ta vare på en så stor barneflokk, og spesielt når dette arbeidet måtte foretas ved siden av stell av dyr og arbeid med jord. Vann måtte hentes i brønnen til drikke, matlaging og vask av mennesker, klær og hus. Trær måtte hogges og fraktes til gården, og ved måtte tørkes og kappes og bæres inn til brensel. Ull og lin måtte bearbeides og spinnes og veves og sys til klær og andre formål. Såpe måtte kokes. Dyr måtte slaktes og kjøtt saltet og tørkes og bearbeides til senere bruk. Korn måtte males, bær og sopp sankes og syltes. Melken fra kuene måtte separeres og tas vare på og fløten kinnes til smør. Redskaper måtte lages og vedlikeholdes. – Det må ha vært arbeid, arbeid og atter arbeid fra tidlig morgen til sen kveld. Dog hevdet barna at moren stadig sang mens hun arbeidet. For å spe på inntekten hadde hun også en periode en gammel og sengeliggende mann i pleie.

Mye penger kunne familien ikke ha hatt, men barna satt som voksne ikke igjen med noen følelse av å ha vært fattige eller ha manglet noe. De hadde nok av mat og sultet aldri. **Sigvard** smurte skoene deres med en blanding av smeltet talg og hjemmebrent tjære så de slapp å bli våte på bena. Et fotografi fra ca. 1923 viser tre små barn plassert sammen oppå et hagebord med en fin brodert duk. **Kåre** har hvit matrosdress og både **Gudrun** og **Egil** har flotte blondekrager. Et fotografi fra mai 1930 viser åtte barn med nyvasket, skinnende hår. De er pent kledd. Guttene har rutete skjorter med sløyfer i halsen og jentene kjoler med pyntekrager og brosjer. Skredderdatteren skal ha vært flink i søm. Mange av barneklærne skal ha vært laget av melsekker eller være omsyddede voksenplagg.

En jente i nabolaget skal ha tilbrakt mye av sin barndom på Solvin og nærmest ha vært det ellefte barnet der. På Solvin var det alltid liv og røre, mange å leke med, og der fikk hun også mat når de andre spiste. Ett barn ekstra ved bordet var ikke noe problem for **Gussi**.

Etter hvert som de ble større, måtte barna selvfølgelig hjelpe til i arbeidet inne og ute. **Gudrun**, min mor, begynte tidlig å sy klær, både til seg selv og søsknene. En gammel kvittering viser at faren i desember 1931 kjøpte en ny Husquarna symaskin til 270 kroner, og den har sikkert inspirert henne. Hun fortalte at hun så på modeller i blader og kopierte disse til seg selv og **Svea**. Gamle fotografier viser at resultatet kunne bli riktig stilig. Da hun stod til konfirmasjonen, hadde hun sydd både sin egen kjole og kåpe. **Kåre**, som var stor og sterk, gjorde diverse utearbeid og kunne på den måten avlaste faren slik at denne for eksempel kunne tjene noen penger på byggcoppdrag.

Våren 1934 ble **Sigvard** syk. Han orket ikke lenger å arbeide slik han hadde gjort tidligere. Da han også begynte å hoste, ble hans og **Gussis** verste mistanke etter hvert bekreftet. Han hadde fått lungetuberkulose, også kalt tæring. **Kåre**, som var 16 år, måtte om sommeren overta

høykjøring og annet tyngre arbeid når hosteriene slet faren som verst. **Sigvard** hadde i januar samme år mistet sin søster **Alma**, 48 år gammel. I juni døde søsteren **Laura**, 52 år gammel. Dette var trolig ekstra tungt å oppleve for en mann som i tiltagende grad sikkert fryktet at det kunne gå den samme veien med ham. **Sigvards** hoste og svekkelse ble verre. Fra kammerset hørte barna at han likevel sang "Deilig er jorden" når han var i stand til det. Distriktslegen i Kongsvinger, **Jacob Forseth**, kom flere turer til Solvin for å se til ham. Hans kone, **Maren Forseth**, som var sykepleier, skal ha vært med og gitt ham suppe og honningdrikke med skje når han hadde problemer med å spise. Sent på høsten var **Sigvard** så dårlig at han måtte innlegges på tuberkulosehjemmet i Kongsvinger. I mangel av bære ble en dør heftet av hengslene på Solvin, og han ble fraktet på denne om bord i en lastebil som hentet ham. **Gussi** var da gravid, og med ni barn hjemme var det ikke lett å få besøkt mannen. De aller fleste som kom til tuberkulosehjemmene, døde der. De som snakket med **Sigvard** under oppholdet, kunne fortelle at han på slutten visste at han skulle dø og brukte mye tid på bønn. En fast Gudstro kunne dog ikke frata ham bekymringen for hvordan det skulle gå med familien når han var borte. Han skal ha grått ved tanken på sine små barn og deres fremtid. Den 10. desember 1934 døde han, 43 år gammel, og uten at noen av hans nærmeste var til stede. **Kåre** måtte dra til Kongsvinger sammen med en lastebilsjåfør for å hente kisten hjem. **Sigvard Solvin** ble begravd fra Austmarka kirke den 16. desember 1934, en uke før jul. Etter begravelsen var det minnesamvær på Solvin.

Bjørn skal ha vært spesielt knyttet til faren og skal som treåring ha gått bak ham i plogfurene når han pløyde. For å glede sønnen, malte **Sigvard** en rytter til hest på den stallveggen som vender ut mot skogen. Det er mulig at han hadde planer om å male over hele veggen senere. Det rakk han imidlertid ikke, og det ble aldri gjort. Hans «maleri» var således gjennom mange år til glede ikke bare for hans barn, men også for de mange barnebarn han aldri fikk møte.

En gang på 1930-tallet skal **Kåre** og **Sigvard** ha sanket før til dyrene på nedsiden av Solvin-huset. Der stod det en liten bjørk på ca. 1 meter. De vurderte om de skulle kappe treet, men **Sigvard** bestemte at den kunne stå «som et minne om meg». Bjørketreet står der fremdeles.

(Fortsettes i neste nr.)

Konfirmanter i Austmarka kirke 1949

1. rekke fra venstre: Inger Aslaksrud, Oddveig Eikåsen, Bjørg Johansen, sokneprest Bjarne Hexeberg, Reidun Aas, Ella Svendsen, Inger Gransbråten.
2. rekke: Odd Skarnes, Erik Tomta, Einar Bekken, Aslaug Tomteberget, Solvår Kjeremoen, Lillian Aaserud, Linea Beckmann, Aud Moe, Bodil Strandseter, Kilma Lovlibråten, Dagmar Gunnarsbråten, Gunnar Stenbråten, Arne Wangen, Einar Østby.
3. rekke: Kåre Holseter, Sigsten Solvin, Egil Lindberg, Birger Skjæret, John Holmen, Roar Wangen, Kjell Gylterud, Ove Brunsberg, Tor Rustad, Trygve Grasli.

Foto: Paul Larsson.

